

Rapport van bevindingen reviews externe accountants 2021 EZK

Datum 5 April 2022

Colofon

Titel	Rapport van bevindingen Reviews Externe Accountants EZK t.a.v. directeur FEZ
Auteur(s)	
Inlichtingen	Auditdienst Rijk
Kenmerk	2022-0000112725

Inhoud

1	Aanleiding opdracht—7
2	Feitelijke bevindingen uit de uitgevoerde reviews—8
3	Toelichting en aandachtspunten—9
3.1	Redenen voor het niet kunnen steunen op accountantsverklaringen—9
4	Verantwoording onderzoek—10
4.1	Verrichte werkzaamheden en afbakening—10
4.2	Gehanteerde materialiteit bij de reviews—10
4.3	Gehanteerde Standaard—11
4.4	Verspreiding rapport—11
5	Ondertekening—12
	Managementreactie—13

1 Aanleiding opdracht

Zowel in het M&O-beleid als in het Toezichtskader heeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) de mogelijkheid opgenomen om een review uit te laten voeren.

Het reviewbeleid is van toepassing op subsidies en bijdragen aan verzelfstandigde organisaties die door het kerndepartement van EZK (beleidsdirecties) worden verstrekt en op subsidies die door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) namens EZK worden verstrekt.

Deze subsidies worden veelal vastgesteld op basis van een door de beleidsdirecties of RVO gevraagde subsidieverantwoording, waarvan de getrouwheid door een externe accountant is vastgesteld. Daarbij wordt de externe accountant ook gevraagd vast te stellen dat door de gesubsidieerde aan de subsidievoorwaarden is voldaan en daarover een verklaring af te geven. De bijdragen aan verzelfstandigde organisaties blijken uit een jaarrekening waarbij een controleverklaring wordt afgegeven.

Op grond van zijn reviewbeleid laat het ministerie van EZK jaarlijks een aantal risico gerichte reviews uitvoeren door de Auditdienst Rijk (ADR).

De directeur Financieel Economische Zaken (FEZ) van EZK heeft de ADR verzocht voor 2021 tien reviews uit te voeren en daarover te rapporteren. Wij zijn met FEZ de volgende werkzaamheden overeengekomen:

- Het uitvoeren van de reviews
- Opstellen van een rapport van feitelijke bevindingen op basis van de uitgevoerde reviews.

Doel van de onder deze opdracht vallende reviews is het vaststellen dat de controleverklaring van de externe accountant een voldoende basis heeft en de subsidieverstrekker erop kan steunen. Hiertoe hebben wij getoetst of de werkzaamheden die door de externe accountant zijn uitgevoerd als basis voor de afgegeven controleverklaring:

- Voldoet aan de van toepassing zijnde beroepsstandaarden
- Invulling geven aan het van toepassing zijnde controleprotocol
- Mede omvatten een toets aan de subsidievoorwaarden.

2 Feitelijke bevindingen uit de uitgevoerde reviews

In dit rapport doen wij verslag van de feitelijke bevindingen die uit de door ons verrichte werkzaamheden vloeien.

Met dit rapport wordt geen zekerheid verschaft, omdat er geen controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht wordt uitgevoerd. In het rapport worden daarom enkel de feitelijke bevindingen vermeld vanuit de uitgevoerde reviews.

De door ons uitgevoerde reviews geven het volgende beeld.

Nr.	Project Nummer	Relatie/ Omschrijving project of accountant	Datum Controleverklaring	Review geeft aan dat aan de afgegeven controleverklaring wel of geen zekerheid ontleend kan worden:
1	FDOV		10-5-2021	Niet steunen
2	ESTAR18215		19-05-2021	wel
3	IK13020		11-03-2021	wel
4	IK14022		2-04-2021	wel
5	TK11722		1-3-2021	wel
6	PENT161006		6-5-2021	wel
7	DEI1150019		22-10-2020	vervallen
8	ECSL162001		23-7-2020	wel
9	ESTAR17205		30-11-2020	Niet steunen
10	TESN219001		27-8-2020	wel
11	SDE/GVO		29-4-2021	wel

3 Toelichting en aandachtspunten

In dit hoofdstuk geven wij een toelichting op de reviews die geleid hebben tot het oordeel dat er niet gesteund kan worden.

3.1 **Redenen voor het niet kunnen steunen op accountantsverklaringen**

In twee van de uitgevoerde reviews is de conclusie dat er niet gesteund kan worden op de werkzaamheden van de accountant.

In het eerste review bleek dat de controle ontoereikend is uitgevoerd. In de opzet van de controle ontbreekt een risicoanalyse. Hierdoor zijn specifieke risico's niet onderkend en zijn die in de controle onvoldoende afgedekt. Indien dit wel was gebeurd dan zou dit tot andere bevindingen hebben kunnen leiden.

In het tweede review is een berekeningsfout in de eindafrekening niet opgemerkt door de accountant. De subsidie aanvrager heeft uren maal tarief gebruikt bij de bepaling van de personele kosten. Deze systematiek heeft de aanvrager zowel bij de begroting als bij de eindafrekening gebruikt. Dit is toegestaan door RVO. Gelijker tijd mag dan ook een toeslag van 50% worden toegepast. Alleen in tegenstelling tot de werkwijze bij de door RVO goed gekeurde begroting, heeft de subsidie-aanvrager bij de eindafrekening voor de directeur het maximale tarief van 60 euro gebruikt. Hierover mag echter geen toeslag meer worden berekend. Dit is wel gebeurd. Hierdoor is de verantwoording te hoog geweest. Het verschil was hoger dan de materialiteit die de accountant had waardoor er ten onrechte een goedkeurende verklaring is afgegeven. Voor de subsidie vaststelling maakt dit niet uit omdat de werkelijke kosten toch hoger waren dan de begrote kosten. En er op basis van de begroting is vastgesteld.

4 Verantwoording onderzoek

4.1 Verrichte werkzaamheden en afbakening

Voor de geselecteerde controleverklaringen hebben wij onderzocht of de controlewerkzaamheden van de externe accountant zijn uitgevoerd in overeenstemming met de beroepsvoorschriften, in casu de NV COS van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Daarnaast hebben wij onderzocht of de externe accountant toereikend getoetst heeft of de subsidieverantwoording voldoet aan de subsidievoorwaarden (en of hij daarbij het bijbehorende controleprotocol heeft gevolgd).

Wij hebben onderzocht of de voor het Ministerie van EZK van belang zijnde controlepunten, voortvloeiende uit de van toepassing zijnde subsidietoekenningbrief met controleprotocol, op toereikende wijze zijn ingebouwd in de controleaanpak en controle-uitvoering.

Daartoe hebben wij onderzocht of de opzet en uitvoering van de controle door de externe accountant aantoonbaar blijkt uit zijn dossier.

De reviews bestonden naast een dossieronderzoek uit collegiaal overleg. Bij de reviews hebben wij relevante controlestukken, zoals controleaanpak, werkprogramma's en memo's inzake de controle-uitkomsten, beoordeeld.

De bevindingen naar aanleiding van de reviews zijn besproken en afgestemd met de respectievelijke verantwoordelijke accountants.

Het ADR-onderzoek houdt geen integrale controle van de controledossiers van de externe accountants in, evenmin verricht de ADR een zelfstandige accountantscontrole bij de gesubsidieerde instellingen.

Met de reviews gaan wij na of de externe accountants al dan niet toereikende werkzaamheden heeft verricht in overeenstemming met de beroepsstandaarden en het accountantsprotocol.

Met deze door ons uitgevoerde werkzaamheden en voorliggend rapport zijn naar onze mening de overeengekomen werkzaamheden uitgevoerd.

4.2 Gehanteerde materialiteit bij de reviews

Onder materialiteit verstaan wij bij deze reviews een "tekortkoming" in de door de externe accountant uitgevoerde werkzaamheden die van invloed kan zijn op de besluitvorming door de subsidieverstrekker over de hoogte van de subsidie.

Van de externe accountant wordt verwacht dat hij kan aantonen door middel van inzage in zijn controledossier, dat hij alle materiële risico's in de subsidieverantwoording waar zijn controleverklaring betrekking op heeft, heeft onderzocht. Het niet kunnen aantonen is een tekortkoming in de uitvoering van zijn controle die voor ons van materieel belang is.

Gehanteerde materialiteit bij de reviews

Onder materialiteit verstaan wij bij de reviews een ‘tekortkoming’ in de door de externe accountant uitgevoerde werkzaamheden die van invloed kan zijn op de besluitvorming door de subsidieverstrekker over de hoogte van de subsidie.

Van de externe accountant wordt verwacht dat hij kan aantonen door middel van inzage in zijn controledossier, dat hij alle materiele risico’s in de subsidieverantwoording waar zijn controleverklaring betrekking op heeft, onderzocht heeft. Het niet kunnen aantonen is een tekortkoming in de uitvoering van zijn controle die voor ons van materieel belang is.

4.3 Gehanteerde Standaard

Deze opdracht is uitgevoerd overeenkomstig Standaard 4400N ‘Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden’. Bij de uitvoering van deze opdracht zijn de onafhankelijkheidsvereisten van de Verordening inzake onafhankelijkheid en de ethische voorschriften die voor accountants gelden, in acht genomen.

4.4 Verspreiding rapport

De opdrachtgever, de directeur Financieel-Economische Zaken van EZK is eigenaar van dit rapport.

Het rapport wordt uitgebracht aan de opdrachtgever die de beoogde gebruiker van het rapport is. Het is de verantwoordelijkheid van de beoogde gebruiker om te bepalen of de overeengekomen specifieke werkzaamheden toereikend en geschikt zijn voor zijn doel.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. In de ministerraad is besloten dat het opdracht gevende ministerie waarvoor de ADR een rapport heeft geschreven, het rapport binnen zes weken op de website van de rijksoverheid plaatst, tenzij daarvoor een uitzondering geldt. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten en plaatst dit overzicht op de website.

Dit rapport is met zorgvuldigheid en deskundigheid opgesteld waarbij rekening is gehouden met de verwachtingen van de beoogde gebruiker. Echter kan niet gegarandeerd worden dat hier geen onduidelijkheden in staan voor een niet-beoogde gebruiker. In dat geval dient de niet-beoogde gebruiker contact op te nemen met de eigenaar van dit rapport.

5 Ondertekening

Den Haag,

Auditmanager
Auditdienst Rijk

Managementreactie

De directie Financieel-Economische zaken (FEZ) heeft op grond van het reviewbeleid de ADR gevraagd om bij tien externe accountants een risicogerichte review op door EZK ontvangen accountantsproducten te doen. Deze reviews hadden (nog) geen betrekking op gevraagde accountantsproducten bij de COVID-19 regelingen omdat die pas in het tweede halfjaar 2021 zijn ontvangen. Uit de reviews blijkt dat acht accountants hun werkzaamheden conform het geldende controleprotocol hebben uitgevoerd. Bij twee accountants is geconstateerd dat het controledossier niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Deze reviewbevindingen hebben geen impact op de betrokken subsidievaststellingen. Conform het vigerende reviewbeleid zal in de toekomst een vervolgreview worden gedaan om te bepalen of de betrokken accountants verbeteringen hebben doorgevoerd.